

ZAMONAVIY OFITSER KADRLARNI TAYYORLASHDA MAFKURAVIY KOMPETENTLILIKNI OSHIRISH USULLARI

Urolov Umid Xolmurotovich

Jamoat xavfsizligi universiteti mustaqil tinglovchisi podpolkovnik

Annotatsiya: Mazkur maqolada harbiy xizmatchilarda mafkuraviy immunitetni shakllantirishning nazariy asoslari, amaliy metodlari hamda zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinadi. Mafkuraviy immunitet – bu shaxsning turli g'oyaviy tahdidlarga nisbatan mustahkam e'tiqod, milliy g'urur va vatanparvarlik asosida qarshi tura olish qobiliyati sifatida yoritiladi. Maqolada harbiy muhitda axborot xurujlariga qarshi mafkuraviy barqarorlikni ta'minlashda ta'lim, tarbiya va kommunikatsion yondashuvlarning o'rni ko'rsatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: Mafkuraviy immunitet, harbiy xizmatchi, g'oyaviy tarbiya, milliy qadriyatlar, axborot xavfsizligi, vatanparvarlik, mafkuraviy tahdid.

Kirish

Bugungi globallashuv va axborot urushi davrida mafkuraviy tahdidlar nafaqat fuqarolar, balki harbiy xizmatchilar orasida ham xavf tug'dirishi mumkin. Harbiy xizmatchilarning mafkuraviy immunitetini mustahkamlash — bu armiyaning ruhiy barqarorligi, jangovar tayyorgarligi va davlat xavfsizligi kafolatidir. Shu sababli, mazkur jarayonni ilmiy asosda o'rganish va samarali metodlarni ishlab chiqish dolzarb ahamiyatga ega.

Asosiy qism

1. Mafkuraviy immunitet tushunchasi va ahamiyati

Mafkuraviy immunitet — bu shaxsning zararli g'oyalar, axborot xurujlari va begona mafkuralarga nisbatan mustahkam mafkuraviy himoya tizimini shakllantiruvchi ruhiy-axloqiy sifatdir. Harbiy xizmatchilar uchun bu tushuncha alohida ahamiyatga ega, chunki ular davlat mustaqilligi va xavfsizligini himoya qiluvchi asosiy kuch hisoblanadi.

2. Harbiy muhitda mafkuraviy immunitetni shakllantirish omillari

Milliy g'urur va vatanparvarlik tarbiyasi

Harbiy xizmatchilarning yuragida Vatanga muhabbat va sadoqat tuyg'usini mustahkamlash asosiy shartlardan biridir.

Axborot madaniyatini oshirish

Internet va ijtimoiy tarmoqlardagi manipulyatsion axborotlarga nisbatan tanqidiy fikrlashni rivojlantirish zarur.

Harbiy-mafkuraviy treninglar

Harbiy qismlarda muntazam ravishda mafkuraviy-ma'naviy seminarlar, vatanparvarlik suhbatlari va psixologik mashg'ulotlar tashkil etilishi lozim.

Rahbarlar namunasi

Zabidlarning shaxsiy ibratlari, mafkuraviy barqarorligi va o'z kasbiga sadoqati yosh harbiylar uchun kuchli ta'sir manbai bo'ladi.

3. Mafkuraviy immunitetni shakllantirish metodlari

Ta'limiy metodlar: ma'naviyat darslari, vatan tarixi va milliy qadriyatlar asosida o'qitish.

Psixologik metodlar: motivatsion treninglar, stressga bardoshlilikni oshirish mashg'ulotlari.

Kommunikativ metodlar: muloqot, guruh tahlil, ma'naviy-madaniy tadbirlar orqali ijobiy mafkuraviy muhit yaratish.

Axborot xavfsizligi metodlari: harbiylar uchun maxsus axborot madaniyati va media savodxonlik dasturlarini joriy etish.

4. Zamonaviy yondashuvlar

Sun'iy intellekt, raqamli media va ijtimoiy tarmoqlar sharoitida mafkuraviy immunitetni raqamli xavfsizlik bilan uyg'unlashtirish zarur. Shuningdek, AR/VR texnologiyalar orqali vatanparvarlik treninglarini interaktiv shaklda o'tkazish samaradorlikni oshiradi.

3. Mafkuraviy immunitetni shakllantirish metodlari (kengaytirilgan)

Harbiy xizmatchilarda mafkuraviy immunitetni shakllantirish ko'p qirrali va tizimli yondashuvni talab etadi. Bu jarayonda ta'limiy, psixologik, kommunikativ hamda axborot xavfsizligi metodlari bir-birini to'ldiradi. Quyida har bir metodning mazmuni va amaliy misollari keltirilgan.

3.1. Ta'limiy metodlar

Ta'limiy metodlar harbiy xizmatchilarning bilim, dunyoqarash va mafkuraviy ongini shakllantirishga xizmat qiladi. Ular orqali harbiylar milliy g'oya, Vatanga sadoqat, tarixiy xotira va axborot madaniyati bo'yicha bilim oladilar.

Asosiy yo'nalishlar:

Ma'naviyat va mafkura darslari. Harbiy o'quv yurtlarida "Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari" fanini amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirish. Masalan, darslarda tarixiy shaxslar – Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Zahiriddin Bobur misolida vatanparvarlik fazilatlarini tahlil qilish.

Harbiy tarix va qahramonlik saboqlari. Harbiy xizmatchilar uchun "Vatan himoyachilari tarixi" mavzusida maxsus o'quv kurslari tashkil etish. Misol uchun, O'zbekiston armiyasi shakllanishi tarixini o'rganish, zamonaviy qahramonlar haqida videodarslar tayyorlash.

Milliy qadriyatlarni o'rgatish. Harbiylar orasida Navro'z, Mustaqillik kuni, Vatan himoyachilari kuni kabi milliy bayramlar oldidan ma'naviy-ma'rifiy kechalar o'tkazish, xalq og'zaki ijodi namunalarini (maqollar, dostonlar) targ'ib etish.

Harbiy qismlarda "Men kimman? – Men Vatan himoyachisiman!" nomli davra suhbatlari o'tkazilib, ishtirokchilarga shaxsiy e'tiqod va mas'uliyat haqida savol-javoblar orqali o'z fikrini ifodalash imkoniyati beriladi.

3.2. Psixologik metodlar

Bu metodlar harbiy xizmatchilarning ruhiy tayyorgarligini, stressga bardoshlilikini va mafkuraviy bosimlarga qarshi tura olish qobiliyatini kuchaytiradi.

Asosiy yo'nalishlar:

Motivatsion treninglar. Harbiylar uchun o'ziga ishonchni oshiruvchi va jamoaviy ruhni mustahkamlovchi trening mashg'ulotlari.

Misol: "Vatan – mening sharafigim" nomli motivatsion mashg'ulotlarda har bir ishtirokchi o'zining Vatanga bo'lgan munosabatini qisqacha ifodalaydi va jamoaviy ruh bilan qo'llab-quvvatlanadi.

Stressga bardoshlilik mashg'ulotlari.

Bo'ronli vaziyat, bosim yoki xavf holatlarida to'g'ri qaror qabul qilishni o'rgatuvchi simulyatsiyalar. Misol: "Axborot hujumiga qarshi" deb nomlangan rolli o'yinlar orqali harbiylar turli provokatsion yangiliklarga qanday munosabat bildirishni o'rganadilar.

Psixologik suhbat va maslahatlar.

Harbiy psixologlar tomonidan shaxsiy suhbatlar, stressni kamaytiruvchi mashqlar, nafas olish texnikalari o'rgatiladi.

Misol: Har bir bo'linmada haftasiga bir marotaba "Ruhiy tayyorgarlik kuni" belgilanib, harbiylar o'z fikrlarini erkin bayon qiladi, psixolog esa ularga individual tavsiyalar beradi.

3.3. Kommunikativ metodlar

Bu metodlar orqali jamoada ijobiy ruhiy va mafkuraviy muhit yaratiladi. Harbiy xizmatchilar o'zaro fikr almashish, bir-birini tinglash va qo'llab-quvvatlash orqali mafkuraviy barqarorlikni oshiradilar.

Asosiy yo'nalishlar:

Davra suhbatlari va fikr almashuvlar. Harbiy jamoada "Bugungi dunyoda mafkuraviy tahdidlar" mavzusida ochiq munozaralar tashkil etish. Misol: Harbiylar jamoasi ichida turli yangiliklar, ijtimoiy voqealar muhokama qilinib, soxta axborotlarni aniqlash va tahlil qilish mashq qilinadi.

Jamoaviy madaniy tadbirlar. Harbiylar o'rtasida teatr, qo'shiq, insholar tanlovi o'tkazish orqali milliy iftixorni mustahkamlash. Misol: "Bizning Vatan – bizning faxrimiz" nomli she'r tanlovida eng yaxshi ishtirokchilar rag'batlantiriladi.

Murabbiylik tizimi. Tajribali ofitserlar yangi harbiy xizmatchilarga shaxsiy namuna bo'lishi uchun "bir harbiy – bir shogird" dasturi joriy etilishi mumkin. Misol: Bo'linmalarda haftalik "Ma'naviy soat" tashkil etilib, unda harbiylar o'z tajribasi, o'qigan kitoblari yoki o'ziga ta'sir qilgan voqealar haqida gapirib beradi.

3.4. Axborot xavfsizligi metodlari

Axborot xavfsizligi metodlari harbiy xizmatchilarni soxta axborot, manipulyatsion postlar, dushman propagandasi va kiberxurujlardan himoya qilishga qaratilgan.

Asosiy yo'nalishlar:

Media savodxonlik darslari. Harbiylarga ijtimoiy tarmoqlardagi feyk ma'lumotlarni aniqlash, ishonchli manbalarni tanlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoyalashni o'rgatish. Misol: "Axborot himoyachisi" nomli amaliy mashg'ulotda harbiylar berilgan postlardan qaysi biri feyk ekanini aniqlashadi.

Axborot monitoringi tizimi. Harbiy qismlar axborot maydonini kuzatib boruvchi maxsus guruhlar tuzadi, ular zararli axborotlarni aniqlab, ularning ta'sirini kamaytirish choralari ko'radi.

Internet madaniyatini oshirish. Harbiylarga onlayn etikani, ruxsatsiz surat va ma'lumot joylash xavfini tushuntirish. Misol: "Harbiy sir – davlat siri" mavzusida seminar o'tkazilib, internetda ehtiyotsiz post joylash oqibatlari haqida misollar keltiriladi.

3.5. Yangi texnologik yondashuvlar Raqamli davrda mafkuraviy immunitetni mustahkamlashda texnologik imkoniyatlardan foydalanish muhim.

Misol: AR/VR texnologiyalar asosida vatanparvarlik treninglari.

Harbiylar virtual muhitda tarixiy jang sahnalarida ishtirok etib, Vatan himoyasining ma'nosini his etadilar.

Sun'iy intellekt yordamida axborot filtrlari.

Harbiylarning internet faoliyatini xavfsiz qilish uchun AI asosida zararli kontentni aniqlovchi dasturlar qo'llaniladi. Mobil ilovalar orqali ma'naviy testlar. Harbiylar o'z mafkuraviy tayyorgarlik darajasini onlayn testlar orqali aniqlashi mumkin.

Xulosa sifatida:

Bu metodlarning har biri o'zaro bog'liq holda qo'llanilganda, harbiy xizmatchilarda mafkuraviy immunitet yanada mustahkam shakllanadi. Ta'limiy jarayon – bilim asosini, psixologik mashg'ulotlar – ruhiy tayanchni, kommunikativ muhit – jamoaviy birlikni, axborot xavfsizligi esa ongli himoyani ta'minlaydi.

Harbiy xizmatchilarda mafkuraviy immunitetni shakllantirish – bu tizimli, uzluksiz va ilmiy asoslangan jarayon. Harbiy xizmatchining mafkuraviy barqarorligi uning jangovar ruhini, mas'uliyatini va davlatga sadoqatini mustahkamlaydi. Bu jarayonni ta'lim, tarbiya, psixologik tayyorgarlik va axborot xavfsizligi bilan uyg'un holda olib borish eng muhim omildir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. O'zbekiston Respublikasi "Harbiy xizmatchilarning ma'naviy-mafkuraviy tayyorgarligi konsepsiyasi", 2022-yil.
3. Rahimov A. Mafkuraviy immunitet asoslari. – Toshkent: Akademiya, 2020.
4. To'laganov M. Axborot xavfsizligi va mafkuraviy tahdidlar. – Toshkent, 2021.

5. Yevropalik, J. "Military Ideological Resilience in the Information Age." Defence Studies Journal, 2019.